

การศึกษาความต้องการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการ
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
ระดับ 1 - 4

ผลงานลำดับที่ 1

ของ

นาง เนตรนารี หนูนภักดี

นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 7ว

ผู้ขอรับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 8ว

ตำแหน่งเลขที่ 371 ฝ่ายพัฒนาข้าราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

712.05.6
น7850
2542
๑.2

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

06231

การศึกษาความต้องการฝึก

คำนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งกำลัง
ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้เน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา สำหรับการพัฒนา
เศรษฐกิจ ควรเป็นเครื่องมือ (Means) ของการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของคนเท่านั้น ไม่
ควรถือเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาอีกต่อไป

ข้าราชการ เป็นเครื่องมือและกลไกของรัฐที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารประเทศ
ดังนั้น การพัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ ความสามารถสูง มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมี
ความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น การพัฒนาดังกล่าวสามารถดำเนินการได้หลาย
รูปแบบ และหลายวิธีการ

ข้าราชการระดับ 1-4 คือ กลุ่มข้าราชการระดับปฏิบัติ ซึ่งรวมข้าราชการใหม่ไว้
ด้วย เป็นกลุ่มข้าราชการที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเป็น เสมือนกลไกที่
สำคัญในการปฏิบัติงาน และเป็นกลุ่มที่สามารถพัฒนา เพื่อเป็นรากฐานที่มีคุณภาพขององค์กร
ในอนาคต

สถาบันพัฒนาการแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม เป็นหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการ
การให้มีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรศึกษาความต้องการการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการระดับ
1-4 ของสำนักงานปลัดกระทรวง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรมและพัฒนา
ข้าราชการระดับปฏิบัติ (ระดับ 1-4) ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมต่อไป

วิทยาลัยการบริหารแรงงานและสวัสดิการสังคม

สถาบันพัฒนาการแรงงานและสวัสดิการสังคม

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

กรกฎาคม 2542

๒๕๕.๖

เลขเรียกหนังสือ.....	๒๕๕ ก ๒๕๔๒
เลขทะเบียน.....	๐๖๒๓
วันที่.....	30 มิ.ย. 2545

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1

วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....3

ขอบเขตของการศึกษา.....4

นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....4

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....4

บทที่ 2 หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

● หลักการและแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

- ความหมายของการพัฒนาบุคลากร.....5

- วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลากร.....6

- ประโยชน์ของการพัฒนาบุคลากร 8

- กระบวนการและวิธีการพัฒนาบุคลากร.....9

- กิจกรรมการพัฒนาบุคลากร.....13

- การฝึกอบรมและพัฒนา.....14

- การฝึกอบรม/สัมมนา.....15

- กระบวนการฝึกอบรม.....16

● แนวคิดในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม

- ประเภทของความจำเป็นในการฝึกอบรม.....16

- วิธีการในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม.....17

- ขั้นตอนในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม.....19

- เทคนิคในการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม.....21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
• ความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการ.....	22
- ความจำเป็นในการกำหนดรูปแบบในการพัฒนาข้าราชการ.....	23
- การพัฒนาข้าราชการอย่างเป็นระบบ.....	24
- การพัฒนาข้าราชการอย่างต่อเนื่อง.....	25
- การพัฒนาข้าราชการให้ทั่วถึง.....	22
- ระบบราชการและข้าราชการในอนาคต.....	27
• ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
- หน่วยในการวิเคราะห์.....	34
- ประชากร.....	34
- เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	35
- การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
- การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
- เทคนิคการวัด.....	35
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
- ปัญหาการศึกษา.....	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	
- แบบสอบถามการศึกษาความต้องการฝึกอบรมและพัฒนาของข้าราชการ สป.ร.ส.ระดับ 1-4.....	82

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก ข

- ตารางแสดงรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม.....90

ภาคผนวก ค

- จำนวนข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ระดับ 1-4.....106
- แผนการพัฒนาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ระดับ 1-4
พ.ศ. 2544 – 2546.....108

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งออกและกลับคืน จำแนกตามตำแหน่งผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	31
2. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งออกและกลับคืน จำแนกตามภาค.....	32
3. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	33
4. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	34
5. การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	35
6. อาชีพการงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	35
7. ระดับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภาค.....	36
8. ระยะเวลาดำรงตำแหน่งปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภาค.....	37
9. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	37
10. ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ที่หน่วยงานปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	38
11. การปฏิบัติราชการที่สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จำแนกตามภาค.....	39
12. การเปลี่ยนสายงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	40
13. การศึกษาต่อของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	40
14. การฝึกอบรมโดยการปฐมนิเทศของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	41
15. หลักสูตรที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยเข้ารับการฝึกอบรมสัมมนา จำแนกตามภาค.....	42
16. หน่วยงานที่จัดหลักสูตรฝึกอบรม/สัมมนาให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	43
17. ความถี่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภาค.....	43

18. ความต้องการพัฒนาตนเองจำแนกตามวิธีการพัฒนา ลำดับที่ของ ความต้องการและภาค.....	44
19. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยายภาคในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	45
20. ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
21. ความต้องการได้รับการพัฒนาโดยการฝึกอบรมในเรื่องต่าง ๆ จำแนกตามภาค.....	47
22. ระดับความจำเป็นในการพัฒนาทัศนคติข้าราชการระดับ 1-4 ในเรื่องต่าง ๆ.....	48
23. ระดับของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาค.....	49